Analizy OSW

OŚRODEK STUDIÓW WSCHODNICH 24.04.2013 www.osw.waw.pl

Kreml zwiększy kontrolę nad migracją

Agata Wierzbowska-Miazga, Kreml zwiększy kontrolę nad migracją

Prezydent Władimir Putin w rozmowie z szefem Federalnej Służby Migracyjnej (FSM) Konstantinem Romodanowskim 18 kwietnia zapowiedział, że od 1 stycznia 2015 roku wjazd na obszar Federacji Rosyjskiej dla mieszkańców państw WNP będzie możliwy wyłącznie z paszportem. Potrzebę takiej zmiany prezydent zasygnalizował w orędziu w grudniu ub.r. Dotychczas z większością państw obszaru (poza Azerbejdżanem, Turkmenistanem i Mołdawią) ruch osobowy możliwy jest na podstawie wewnętrznych dokumentów tożsamości (dowodów osobistych). Rosja utrzymywała taką możliwość (wraz z przywilejem ruchu bezwizowego), chcąc podkreślić istnienie więzi z regionem pomimo rozpadu ZSRR. Po wprowadzeniu zmian przywilej wjazdu do Rosji bez paszportu zachowają tylko mieszkańcy państw członkowskich Unii Celnej – Kazachstanu i Białorusi.

Komentarz

- Zbyt mała obecnie kontrola nad napływem migrantów jest realnym problemem, z którym musi zmierzyć się Kreml. Według szacunków FSM w Rosji jest obecnie ok. 10,5 mln migrantów, przede wszystkim z Azji Centralnej (2,5 mln z Uzbekistanu i 1,1 mln z Tadżykistanu). Zapowiedź wprowadzenia nowych zasad przekraczania rosyjskiej granicy jest też odpowiedzią na zapotrzebowanie społeczne. Wśród mieszkańców Rosji, zwłaszcza w dużych miastach, rosną nastroje ksenofobiczne. Migrantów obwinia się o wzrost przestępczości i przejmowanie miejsc pracy. Hasła ograniczenia migracji poprzez m.in. wprowadzenie wiz dla mieszkańców Azji Centralnej i Kaukazu Południowego zawarła w swoim programie także rosyjska opozycja. Wprowadzenie mechanizmów ściślejszej kontroli nad migracją może napotkać opór ze strony rosyjskiej biurokracji, która czerpie korzyści z dotychczasowych niejasnych zasad przyjazdu, pobytu i pracy migrantów w Rosji.

- Wprowadzenie paszportów dla podróżujących do Rosji umożliwiłoby znacznie większą kontrolę nad ruchem osobowym przez granicę. Oznacza możliwość sprawdzania autentyczności dokumentów poprzez system elektroniczny i ułatwienie zbierania danych o podróżujących. Ponadto paszporty, w odróżnieniu od dokumentów wewnętrznych, będą mogły być stemplowane, co ułatwi kontrolę czasu pobytu poszczególnych osób na terytorium Federacji Rosyjskiej.

- Pozostawienie przywileju podróży do Rosji z krajowymi dokumentami tożsamości dla członków Unii Celnej zwiększa z kolei atrakcyjność tej struktury. Wydaje się być kolejnym sygnałem mającym zachęcić do włączenia się w proces integracji euroazjatyckiej następne państwa – zwłaszcza Ukrainę. Według danych FSM – Ukraińcy są drugą co do liczebności grupą migrantów w Rosji. Urzędnicy migracyjni szacują ich liczbę na 1,3 mln. Szacunki nieoficjalne sięgają 2,5–3 mln osób. Jednocześnie Władimir Putin nie chce, by ograniczenia w ruchu osobowym negatywnie odbiły się na relacjach Rosji z państwami sąsiedzkimi. Wyraźnie odciął się od postulatu przyspieszenia zmian, choć – jak zapewniał szef FSM – technicznie byłoby to możliwe (w ubiegłym tygodniu wicepremier Dmitrij Rogozin zapowiadał, że obowiązek posiadania paszportu może zostać wprowadzony jeszcze w tym roku).

- Choć postulat wprowadzenia obowiązku paszportowego dla państw sąsiedzkich nie znalazł się na liście zaleceń w ramach negocjacji na temat ruchu bezwizowego UE–Rosja, to jego realizacja zwiększyłaby poziom kontroli granic Federacji Rosyjskiej i wzmocniłaby pozycję Moskwy w dialogu z Brukselą w tej kwestii.